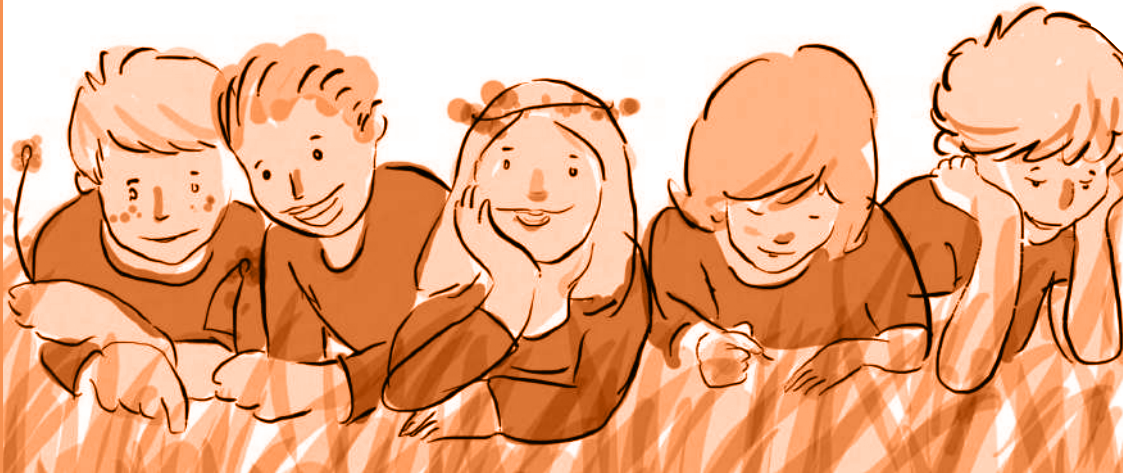

YEREL İZLEME ARAŞTIRMA VE
UYGULAMALAR DERNEĞİ

ÇOCUK HAKLARI ALANINDA ÇALIŞAN SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ İÇİN YEREL SAVUNUCULUK REHBERİ

Hazırlayanlar:

Ceren Suntekin & Halim Kır
Yerel İzleme Araştırma ve
Uygulama Derneği

Yayın Tarihi: Ekim 2020

Tasarım: Hilal Esmer

İllüstrasyonlar: Aslı Alpar, Ceren Suntekin

Editör: Suat Hayri Küçük

**Dayanıklı ve Kapsayıcı
Kentler için Kaynak Üretimi
Proje Ekibi (Alfabetik Sırayla)**

Anıl Kocaoğulları
Ceren Suntekin
Elif Avcı
Günce Beyazer
Halim Kır
Simten Birsöz
Zelal Yalçın

www.yereliz.org

@ info@yereliz.org

f yereliz.biz

YERELİZderneği

**HEINRICH BÖLL STIFTUNG
DERNEĞİ TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ**

"Dayanıklı ve Kapsayıcı Kentler için Kaynak Üretimi Projesi,
Heinrich Böll Stiftung Türkiye Temsilciliği tarafından desteklenmektedir."

Ceren Suntekin

Lisans eğitimini Hacettepe Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde tamamladıktan sonra bilim uzmanlığını aynı üniversitenin Sosyal Hizmet Bölümü yüksek lisans programında çocuk ve gençlik alanından aldı. Odaklandığı alanlar çocuk hakları ve çocuk katılımı, çocuk hakları medyası; hak temelli iletişim, toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsel sağlık, ayrımcılık ve dezavantajlı gruplarla hak temelli çalışmalardır. Tarlabası Toplum Merkezi'nin kurucularından biri olan Suntekin halen gönüllü çalışmalarına devam etmektedir. Sığınmacı ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği'nde mülteci çocuklarla atölyeler yürütmekte, 2017'den bu yana Sarıyer Belediyesi'nde çocuk hakları uzmanı olarak çalışmalara katkı sağlamaktadır. Şu an Şişli Belediyesi Toplumsal Eşitlik Birimi'nde birim sorumlusu olarak görev yapan ve aynı zamanda Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği'nin yönetim kurulunda yer alan Suntekin, derneğin çocuk ve gençlik alanındaki çeşitli çalışmalarında görev almaktadır. Son zamanlarda sanatın etkili ve yaratıcı gücüne kendini bırakmışsa da bağımsız ya da Sivil Düşün mentörlerinden biri olarak hak temelli çalışan çeşitli sivil toplum örgütleri ile eğitim ve danışmanlık çalışmaları gerçekleştirmekte, çocuklar tarafından çıkarılmış Türkiye'deki tek çocuk dergisi olan *Parlayan Çocuklar*'ın 11 sene boyunca editörlüğünü yapmış olmaktan gurur duymaktadır.

Halim Kır

Lisans eğitimini Uludağ Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü'nde tamamladı. Üniversite sürecinde çeşitli sivil toplum örgütlerinde, Nilüfer Kent Konseyi ve Nilüfer Mahalle Komiteleri'nde yer aldı. 2016 yılında kurulan Bursa Özgür Renkler Derneği'nin kurucularındandır. 2016-2018 yılları arasında Nilüfer Belediyesi Eşitlik Birimi'nde dezavantajlı gruplara yönelik politikaların oluşturulması, karar alma mekanizmalarına katılım, yerel yönetim-sivil toplum iş birliğinin geliştirilmesi konularında çalışmalar yaptı. 2018 yılından beri Şişli Belediyesi Toplumsal Eşitlik Birimi'nde çalışıyor. Aynı zamanda Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği'nde siyasal katılım çalışmalarını koordine ediyor. Hak temelli çalışmalar yürüten farklı sivil toplum örgütlerinde üyeliğinin yanı sıra gönüllü ve profesyonel işler yapmaya devam ediyor.

İÇİNDEKİLER

Giriş

1- Çocuk Hakları ve Çocuk Hakları Sözleşmesinin 4 Temel İlkesi

- Ayrımcılık Yapmama
- Çocuğun Üstün Yararını Gözetme
- Çocuğun Varlığının ve Gelişiminin Sürdürülmesini Sağlama
- Katılım

2- Çocuk Hakları Temelli Yaklaşımın Belediyelerle Ne ilgisi Var?

3- Vizyonum ve Belirlediğin Hedeflerim Doğrultusunda Belediyelerle Nasıl İletişime geçebilirim?

4- Belediyelerle İş Birliği için Mekanizmalar

- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme
- Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
- Hemşehri Hukuku
- Stratejik Plan
- Başkanın Seçim Vaatleri
- İzleme Çalışmaları
- Eşitlik Birimleri
- Çocuk (Çalışmaları) Birimleri
- Kent Konseyleri Çocuk Meclisleri

5- İyi Örnekler

- Çocuk Danışma Kurulu
- Çocuk Hakları Masası
- "Çocuk Anlatır Sen Dinle, İstismarı Önle" Kampanyası
- Kent95

Kaynaklar

GİRİŞ

Çizim: Ceren Suntekin

Çocuk hakları savunucuları, çocuk hakları sözleşmesinde yer alan maddelerin gerçekleştirilmesi için çalışmaktadır. Sözleşmenin dört temel ilkesi olan “ayrımcılık yapmama”, “çocuğun üstün yararının önceliklendirilmesi”, “çocuğun varlığının ve gelişiminin sürdürülmesini sağlama” ve “**çocukların karar alma süreçlerine etkin katılımlarını sağlamak**”, bu kişiler ve örgütler için alandaki yegâne hedeflerdir.

Yerel yönetimler çocuk haklarının hayata geçirilmesinde en önemli ve potansiyel taşıyan kurumlardandır. Türkiye’de UNICEF’in Çocuk Dostu Şehirler programı ile yerel yönetimlerde yarattığı farkındalık önemli olmakla birlikte, çocuklara yönelik şiddetin engellenmesi ve çocukların kendileri ile ilgili tüm süreçlere etkin katılımının sağlanması konuları hâlâ yerel yönetimlerin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında merkezi önem atfetmesi gereken alanlardır. Son yıllarda çocuk hakları ve çocuk koruma perspektifinin ana akımlaştırılması tüm sektörlerde kabul görmekte; bir kalite ve hesap verebilirlik kriteri olarak görülmektedir. Çocukların, ailelerin, çocukların sosyal çevresinin, çocuklara hizmet veren ve çocuklarla birlikte çalışan tüm kişi ve kuruluşların, çocuk hakları ve çocukların bu hakları etkin bir şekilde hayata geçirmesinin en önemli aracı olan çocuk katılımını sağlayacak kapasiteyi geliştirmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu rehber ile çocuk hakları alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin belediyelerle iletişimde başvuracakları dayanaklar ve kolaylaştırıcı ipuçları bulmaları amaçlanmıştır.

1 Çocuk Hakları ve Çocuk Hakları Sözleşmesinin Dört Temel İlkesi

Çocuk haklarının hayata geçirilmesinde biz yetişkinlerin öncelikle kendi çocuk algımızı sorgulayarak bu algının çocuk haklarının uygulanmasında engel teşkil etmediğinden emin olmamız gerekmektedir.

Kendi çalışmalarımızı tasarlarken çocukların hak sahibi, farklılıkları ile biricik, aktif bireyler olarak saygı görmesi ve haklarının korunması için düzenleme konusunda sorumluluk aldığımızdan emin olmalıyız. Çocuk hakları temelli bu yaklaşımda sözleşmede geçen bu dört temel ilkenin kendi çalışmalarımızda neye denk geldiğine bakarak belediyelerle iletişimimize zemin hazırlayabiliriz.

⇒ Ayrımcılık Yapmama

Çocuk hakları tüm çocuklar içindir. Çocukların hangi coğrafyada doğdukları ya da yaşadıkları, nasıl bir dış görünüme sahip oldukları, hangi dili konuştukları, neye inandıkları ya da onlardan sorumlu yetişkinlerin inançları ve görüşleri nedeniyle hiçbir çocuğa ayrımcılık yapılamaz.

⇒ Çocuğun Üstün Yararını Gözetme

Çocukların haklarını korumak biz yetişkinlerin birincil görevidir. Her durumda, karar vericiler, yasa yapıcılar verecek kararlarda çocukların zarar görmesini engellemek ve ona göre hareket etmek zorundadır.

⇒ Çocuğun Varlığının ve Gelişiminin Sürdürülmesini Sağlama

Devletler, karar vericiler, yetişkinler çocukların yaşam hakkını garanti etmek zorundadır. Çocukların sağlıklı gelişimini tamamlaması için gerekli eğitim, destek, altyapı, araçlar, koşullar çocukların yaşama ve gelişme hakkının korunması için yetişkinlerin sorumluluğundadır.

Çizim: Aslı Alpar

⇒ Katılım

En önemli çocuk haklarından biridir. Çocukların kendilerini özgürce ifade etmesini, kendisini ilgilendiren her konuda görüşlerini aktarabilmesini ve alınan kararlarda ihtiyaçlarının görünür kılınmasını sağlar.

Çocuk katılımı, çocuklara sadece görüşlerini sormakla sınırlı değildir. Görüşlerini sunabileceği uygun ortamların, uygun araçların yaratılması, onları dinleyen ve muhatap alan yetişkinlerin de olması gerekir. Çocuklar kendilerini ilgilendiren konuların uzmanıdır! Dolayısıyla ihtiyaçlarını en iyi onlar bilir, en iyi onlar analiz eder. Oy kullanamamalarına rağmen o şehirde olan her şeyden etkilenirler. Dolayısıyla en küçük ölçekte belediyeler sorumlu oldukları sınırlarda hemşehrisi olan çocukların da haklarını korumak ve yaygınlaştırmak için aksiyon almak, politika ve hizmetler geliştirmekle yükümlüdür.

2 Çocuk Hakları Temelli Yaklaşımın Belediyelerle Ne İlgisi Var?

Öncelikle kendi örgütünüzün çalışmaları için çocukların ihtiyaçlarına ve katılımına ne kadar kaynak ve emek ayırdığınızı planlamakla; bir yerel yönetim ile iletişime geçmek için motivasyonunuzu belirlemekle işe başlayabilirsiniz.

Örgütlerin kendilerine, “Etkin olarak çalıştığım çocuk gruplarının ve çevresinin haklara erişimlerine katkı sağlarken hangi araçları kullanıyorum?”, “Çocuk hakları bağlamında alanda çalışırken en çok nelere ihtiyaç duyuyorum, ne konuda kısıtlar yaşıyorum?” sorularını sormaları belediyelerle iletişimde yol haritalarını belirler. Aşağıda örnek başlıklardan oluşturulmuş bir kontrol listesi bulunmaktadır. Kendi örgütlerinize göre başlıkları çoğaltabilirsiniz.

Yerele dair savunuculuk faaliyetlerinde bulunmak istiyorum; savunduğum ilkeleri karar alıcılarla paylaşmakta zorlanıyorum mu?

Yerel yönetimler kente ve kentliye en yakın kurumlar olmasından kaynaklanan avantajla yerele dair sorun ve taleplerin en hızlı ve etkin şekilde çözülmesini sağlayabilir. Sivil toplum örgütleri savundukları ilkeler, saha araş-

tırmaları ve gözlemlerinden hareketle yerel karar alıcılara yönelik savunuculuk gerçekleştirebilirler. Yerel karar alıcılara ulaşmanın, çoğu zaman merkezi karar alıcılara göre daha kolay olduğu deneyimlenmektedir. Ayrıca savunuculuk deneyiminizin olduğu belediyeler farklı kurumlarla ilişkilenenizi sağlayabilir, diğer yerel yönetim ve kamu kurumlarına yönelik savunuculuk çalışmanızda destekleyici rol oynayabilir.

Çocuk hakları alanına dair bilgi ve deneyimi daha geniş kitlelere ulaştırmak istiyor muyum? Etkin ve yaratıcı fikirlerimi uygulayacak alanlara ulaşabiliyor muyum?

Sivil toplum örgütleri belli konularda uzmanlaşarak çalışmalarını geliştirirler. O alanda derinlemesine inceleme yapmak, o alanın ihtiyaçlarını derinlemesine analiz etmek, hedef kitleye yönelik en etkili yöntemleri bulmak hak temelli çalışan kurumların öncelikleridir.

Belediyeler geniş yetki alanları ve kaynakları dahilinde çocukların eğitim, sağlık, eğlence, kültür-sanat alanlarındaki ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar yürütmekle sorumludur. Ancak çoğu zaman çocukların gündemlerini takip etmekte ve hızlı aksiyon almakta zorlanabilir ya da yürüttükleri çalışmalar çocuk hakları perspektifinden yoksun kalabilir. Tam bu noktada, alanda hak temelli çalışmalar yürüten sivil toplum örgütlerinin bilgi ve deneyimi, belediyelerin çalışmaları için yol gösterici olabilir; geliştirilen yöntemlerin hedef kitleye ulaştırılmasında yerel yönetimler en etkin şekilde rol oynayabilir.

Çocuk hakları bağlamında savunuculuğunu yaptığım konunun görünürlüğünü sağlayabiliyor muyum; yerel yönetimlerden nasıl destek alabilirim?

Belediyeler kentlilerin doğru bilgiye erişiminden sorumludur. Sosyal medya, billboardlar, afişler, broşürler, dergiler, dijital ekranlar vb. aracılığıyla bilginin

tüm kentlilere eşit ulaşmasını sağlarlar. Belediyeler bu imkânlarını kullanarak yetişkinlere yönelik yapacağı kampanyalarla çocuk hakları ile ilgili farkındalık çalışmaları gerçekleştirebilir, çocuklara yönelik çalışmalarla ise çocukların talep ettikleri bilgiye erişimlerini sağlayabilir. Sivil toplum örgütleri kendi içeriklerinin yerelde yaygınlaşması için belediyelerin iletişim imkânlarından yararlanabileceği gibi belediyeye birlikte yerele özgü içeriklerin üretilmesi için iş birliği yapabilir. Katılım ve temsiliyetin görüldüğü en uygun alanlardan biri olan iletişim araçları çocukların hakları ile görünürlüğüne ve bu sayede çocukların güçlenmesine katkı sağlayabilir.

Kapasite gelişimine ihtiyaç duyuyor muyum?

Yerel yönetimlerin kente ve kentlilere fayda sağlayacak hak temelli çalışmaları destekleme, bu çalışmaları yürüten sivil toplum örgütlerinin kapasitelerinin artırılmasına katkı sağlama sorumluluğu vardır. Belediyeler sivil toplum örgütlerinin yereldeki çalışmalarını etkili şekilde sürdürebilmesi için ihtiyaç duydukları bilgiye ve kaynağa erişimlerini destekleyebilir. İhtiyaç duyulan alanlardaki uzman kişilerin katılımı ile eğitimler düzenleyebilir; iş birliği içinde olduğu sivil toplum örgütlerini bir araya getirerek bilgi ve deneyim paylaşımı sağlayacağı alanlar oluşturabilir; kamu kurumlarıyla iletişiminize katkı sağlayabilir; ulusal ve uluslararası sivil partnerler ve ağlarla tanışmanızı, iş birliği geliştirmenizi kolaylaştırabilir; yerele

Çizim: Aslı Alpar

yönelik projelerinizde hibe programlarına yapacağınız başvurular için paydaş, iştirakçi konumunda olabilir; yerele değer katan çalışmalarınıza referans olarak kentlilerin örgütünüzde gönüllü olmasını teşvik edebilir.

Yanı sıra, sivil toplum örgütlerinin kısıtlı imkânları düşünüldüğünde, faaliyetlerini sürdürebilmeleri için ihtiyaç duydukları ulaşım, etkinlik mekânı, kumanya gibi temel taleplerin karşılanmasında da belediyeler destekçi olabilir. İlgili talebinizi gerekçesiyle ifade

ederek yazılı şekilde belediyeye iletmişinizde, çalışmalarınız ve belediyenin kendi öncelikleri doğrultusunda talebinizi değerlendirecektir.

Yukarıda aktarılan maddelerden yola çıkarak, öncelikle örgütünüzün ihtiyaçlarının doğru tespitini yapmak önemli. Oluşan önceliklerinizle birlikte sivil toplum örgütünüzün ikamet ettiği bölge sınırları içinde yetkili olan belediye ile hangi konularda iş birliği yapabileceğinizi daha iyi görebilir ve iş birliği planı geliştirebilirsiniz.

3 Vizyonum ve Belirlediğim Hedeflerim Doğrultusunda Belediyelerle Nasıl İletişime Geçebilirim?

Sivil toplum örgütünün iş birliği yapmak istediği belediye ya da belediyelerle iletişime geçmeden önce o belediyenin web sitesini, sosyal medya hesaplarını incelemesi, takip etmesi; nüfusu 50.000'in üzerinde olan her belediyenin hazırlayarak kendi web sitesinde yayınlamak zorunda olduğu stratejik planına, belediye vizyon ve misyonuna göz atması, çocuk hakları alanında planladığı konunun muhatabı bir müdürlüğe ya da birime sahip olup olmadığını incelemesi önemlidir. Ayrıca belediyelerin yetki alanlarını ve bürokratik sınırlılıklarını bilmek de rolleri tanımlamak ve beklentileri belirlemek için zaruridir.

Sivil toplum örgütünün iş birliği yapmak istediği belediye ya da belediyelerle iletişime geçmeden önce o belediyenin web sitesini, sosyal medya hesaplarını incelemesi, takip etmesi; nüfusu 50.000'in üzerinde olan her belediyenin hazırlayarak kendi web sitesinde yayınlamak zorunda olduğu stratejik planına, belediye vizyon ve misyonuna göz atması, çocuk hakları alanında planladığı konunun muhatabı bir müdürlüğe ya da birime sahip olup olmadığını incelemesi önemlidir. Ayrıca belediyelerin yetki alanlarını ve bürokratik sınırlılıklarını bilmek de rolleri tanımlamak ve beklentileri belirlemek için zaruridir.

Her belediyenin halkla iletişimini kolaylaştıran destek hattı bulunmaktadır. Bazı belediyelerin 444'lü ya da 850'li, bazı belediyelerin ise 3 haneli kısa numaraları ya da bulunduğu ilin koduyla başlayan numaraları bulunmaktadır. Ayrıca bazı belediyeler, Beyaz Masa, Mavi Masa, Komşu Masa, Güvercin Masa, Turunc Masa gibi çağrı merkezleri ile iletişimleri sağlamaktadır. İletişim kurmak istediğiniz belediyenin bunun için kullandığı özel bir hat varsa buradan ilgili kişi ve müdürlükle irtibata geçilebilir. Ayrıca belediyelerde görüşülmek istenen müdürlük, makam ya da ilgili

Çizim: Aslı Alpar

kişi için görüşme talebinin gereken dosyalarla anlatıldığı bir dilekçe ile başvurulması ve verilen evrak numarası ile takibinin yapılması da mümkündür.

Aşağıda belirtilen mekanizmalar, belediyelerle iletişime geçmek için işe yaramıyorsa sivil toplum örgütlerinin kendi sosyal medya hesaplarından etiketleme yaparak taleplerini iletmeleri ya da belediyenin Twitter, Facebook, Instagram gibi sosyal medya hesaplarını kullanarak kendi taleplerini yazmaları son yıllarda görünürliğe önem veren belediyeler için etkili olabilmektedir.

Sosyal Hizmet Müdürlükleri / Daire Başkanlıkları, Sosyal Yardım İşleri ya da Sosyal Destek Hizmetleri, Kadın ve Aile Müdürlükleri, Park Bahçeler Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Ulaşım Müdürlüğü, Eşitlik Birimleri, Göç Birimleri, Kadın / Aile Danışma Merkezleri, Çocuk Çalışmaları Birimi, Toplum Merkezleri, Yaşam Evleri, Bilim Evleri, Etüt Merkezleri, Bilgi Evleri, Masal Evleri, Semt Konağı gibi belediyelere bağlı müdürlük, birim ve hizmet merkezlerinden biri ya da birkaçı çocuk hakları alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin belirlendiği iş birliği için uygun olabilir.

4 Belediyelerle İşbirliği İçin Mekanizmalar

Çizim: Aslı Alpar

Eğer değerlendirmeleriniz sonrasında belediyelerle iş birliği yapmaya karar verdiyseniz aşağıda bu iş birliği için kullanabileceğiniz bazı dayanak ve yöntemleri görebilirsiniz. Her belediyenin ya da sivil toplum örgütünün hizmet alanı olarak belirlediği coğrafyanın ve nüfusun (hedef kitlenin) özellikleri, yönetsimsel çalışma koşulları, imkân ve etki alanları farklıdır. O bölgedeki çocukların durumunu ne kadar yakından bilirseniz belediyeye önereceğiniz çalışmanın çocuklar için fayda yaratacak şekilde hayata geçirilmesini sağlamış olursunuz.

⇒ Çocuk Haklarına Dair Sözleşme

Birleşmiş Milletler (BM) tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen sözleşme, Türkiye’de 1995 yılında yürürlüğe girmiştir. Sözleşmeye göre 18 yaşına kadar her birey çocuktur. Taraf olan devletler esenlikleri ve sağlıklı gelişimleri için çocukları ayrımcılıktan uzak, hak ve özgürlüklere sahip bireyler olarak kabul eder. 54 maddeden oluşan sözleşme, çocukların sivil ve politik haklarını tanımlayan ilk uluslararası anlaşma olması itibarıyla de önemlidir. Çocuğun yararına birincil öncelik verilmesi, korunması ve katılımının sağlanması ve çocuklar arasında ayırım gözetilmemesi sözleşmenin ruhunu yansıtan temel ilkeleridir. Belediyeler stratejik planlarını hazırlarken Türkiye’nin taraf olduğu sözleşmeleri de dikkate alarak bu belgelerdeki ilkelerin hayata geçirilmesi için yerel yönetimlerin üstüne düşen sorumlulukları da tanımlarlar. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme de bu belgelerden biridir ve sivil toplum örgütlerinin belediyelerle iş birliği geliştirmesindeki ana dayanakların başında gelir.

⇒ Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

BM'nin 2015 yılında Amerika'da düzenlediği Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi için bir araya gelen ülke liderleri kendilerine 2030 yılını hedef koyarak bu 15 yıllık süreçte dünyada yoksulluğun tüm boyutları ile ortadan kaldırılması ve insanlığın ortak refahının sağlanması için kararlar aldılar. "Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları" olarak adlandırılan bu kararlarda yerel yönetimlerin de doğrudan ve dolaylı çalışma alanlarına giren 17 hedef ve 169 alt başlık belirlenmiş ve karar vericilere sorumluluklar yüklemiştir. Hedeflerde temiz su kullanımından eşitsizliğin azaltılmasına kadar temel insan haklarını günlük faaliyetlerde dahi somut gözlemleyebileceğimiz maddeler yer almaktadır.

Çocuk hakları alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin belediyelerle ilişkilerinde temel alabilecekleri bu hedefler, çocuk katılımı ve çocuk haklarının yerelde uygulanmasının sağlanması için önemli bir dayanak olarak kullanılabilir. Burada bulunan 17 hedefin tamamından çocukların doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenmesi, hedeflerin yerelde uygulanması sürecinde belediyelere, çocukları da kapsayacak şekilde plan ve uygulamalar için sorumluluk yükler.

⇒ Hemşehri Hukuku

Belediyeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı kurumlardır. Bir yerde belediye kurulabilmesi için oradaki nüfusun 5000 ve üzeri olması gerekir. Belediyeler 5393 sayılı Belediye Kanunu ile yönetilir. Bu kanunun 13. Maddesi “Hemşehri Hukuku” olarak başlıklandırılmıştır. Bu maddeye göre:

“Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur. Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır.”

Çocuk hakları alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin belediyelerle ilişkisinde en önemli dayanağı olan bu madde, çocukların da ikamet ettiği bölgenin hemşehrisi olduğunu vurgular. Böylece her çocuk, mülteci, engelli, okul öncesi, göçmen, inanç, kültür ya da dil bakımından çeşitliliklere sahip, ekonomik ve sosyal dezavantajlı çocuklar dahil, bulunduğu bölgenin hemşehrisidir ve belediyeler çocukların ihtiyaçlarını ve haklarını da gözetenek çalışmalarını planlamakla yükümlüdür.

⇒ Stratejik Plan

Nüfusu 50.000’in üzerinde olan belediyeler, yerel seçimlerden itibaren altı aylık süre içinde beş yıllık stratejik planlarını hazırlar. Stratejik plan; kentte yaşayanların yaşam kalitesini etkileyen koşullarla ilgili bilgi sahibi olmak, kentin gelecekte ulaşmak istediği hedefleri geniş bir katılım ve uzlaşma perspektifi ile belirlemek ve bu tespitler doğrultusunda belediye kaynaklarını en etkin şekilde kullanarak kaliteli bir hizmet sunumu gerçekleştirmek açısından önem taşır. Belediyeler hazırladıkları plan ile orta ve uzun vadede odaklanacakları çalışmaları belirlerken, aslında kaynakların kimler için ve hangi öncelikli amaçlarla kullanılacağını da belirlemiş olurlar. Stratejik planın katılımcı yöntemlerle oluşturulması, kentin bugünü ve geleceğine dair kararların alınması ve kentte yaşayan herkesin kentin kaynaklarından eşit şekilde yararlanmasını sağlar. Burada katılımcılığın sadece planın hazırlık süreci ile sınırlı olmaması, kentlilerin ve sivil toplum örgütlerinin planın uygulanması ve izlenmesi aşamalarında da aktif rol almaları gerektiğini özellikle vurgulamak gerekir.

Belediyelerin çocuklarla ilgili beş yıllık politika ve hizmetlerinin belirlenmesinde çocuk alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin getireceği öneriler, çocuk hakları ve çocuğun yararını gözetilen hedeflerin belirlenmesi açısından önem taşır. Belediyelerin katılımcı yöntemler izlememesi durumunda da sivil toplum örgütleri

stratejik plan sürecine dahil olmak için, belediyeye yazılı olarak başvurarak bu haklarını kullanabilir.

Belediyelerin, kentle ilgili süreçlerden öncelikli olarak etkilenen ancak kentle ilgili karar almada yetişkinlere göre dezavantajlı durumda olan çocukların da bu süreçte söz sahibi olabilmesi için gerekli düzenlemeleri yapma sorumluluğu vardır. Ancak pratikte çocuklarla çalışacak uzman bir ekibin ve/veya deneyimin olmayışı belediyeleri çocuk katılımı konusunda gerekli adımları atmama ya da çocukların hak ve ihtiyaçlarını gözetmeyen süreçler işletme durumunu ortaya çıkarabilmektedir. Sivil toplum örgütleri, belediyelere, stratejik plan sürecine kentte yaşayan çocukların aktif katılımı için önerilerde bulunabilir, katılımıcı mekanizmaların oluşturulması ve uygulanmasında birlikte çalışabilir.

Çocuklar ve çocuklarla çalışan sivil toplum örgütlerinden gelecek öneriler, belediyenin mevcut hizmetlerinin çocukları da içerecek şekilde yeniden düzenlenmesini sağlayacağı gibi, sadece çocukların ihtiyaç ve beklentileri ile şekillenen yeni hizmetlerin hayata geçirilmesini de sağlayabilir.

Siz de bulunduğunuz bölgede yer alan il ve ilçe belediyesini yerel seçimlerden sonra takip edebilir, seçimden sonraki aylarda belediye ile iletişime geçerek stratejik plan hazırlama takvimini öğrenebilirsiniz. Eğer üzerinden zaman geçmişse, belediye başkanının başkanlık dönemi süresince iki kez gerçekleştirilen ve faaliyetlerin değerlendirilerek bütçelerin yeniden planlandığı stratejik plan revizyon dönemlerinde belediye için program ve iş birliği önerebilirsiniz.

⇒ Başkanın Seçim Vaatleri

Yerel seçimlere bazen bir yıl kala bazen aylar kala siyasi partiler adaylarını belirlemeye başlarlar. Bu adaylar bazen var olan başkanın görevini devam ettirmesi bazen de yeni bir kişinin aday gösterilmesi şeklinde planlanabilir. Adaylar belli olduktan sonra hem kendilerini tanıtmak hem de seçim sonrası görevli olacakları bölge için tasarımlarını anlatmak için çoğu zaman bir program oluştururlar. Aslında bu programda adayın görev yapacağı bölgeyi ne derecede tanıdığını, çocukların ve gençlerin programda geçip geçmediğini, geçiyorsa hangi bakış açısı ile değerlendirildiğini ve çocuk hakları alanında bir vaat olup olmadığı görülebilir. Genelde park yapmak, anasınıfı açmak, var olan çocuk ve gençlik destek merkezlerinin sayısını arttırmak gibi somut, izlenebilir vaatleri görebileceğimiz programın yer aldığı kitapçıktan edinmek, göreve başladıktan sonra çalışmaların takibini yapmak veya hesap sormak için önemlidir. Bakış açıları ve politikalar farklı olsa bile genelde tüm parti programlarının içinde yer alan çocuk hakları uygulamalarının takibini yapmak başkana ve bürokratlara sorumluluklarını hatırlatmak için de gereklidir.

⇒ İzleme Çalışmaları

Belediye hizmetlerine yönelik yapacağınız bir izleme çalışmasında stratejik plan, performans programı, faaliyet raporu, bütçe gibi temel belgeler, belediyelerin kenti eşit kullanmada çocukları ne kadar öncelendikleri ve çocuklar için ne kadar kaynak ayırdıkları konusunda size teorik bilgiler verebilir. Bu belgelere belediyelerin web sitelerinden erişilebilir.

Stratejik Plan, yerel seçimlerden itibaren ilk altı ay içinde hazırlanarak Belediye Meclisi'ne sunulur, onay alan plan beş yıllık süre ile yürürlükte olur.

Performans Programı, bir mali dönemde yerel yönetimlerin stratejik planı doğrultusunda yürütmesi gereken faaliyetleri, bu faaliyetlerin kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren programdır. Belediye Başkanı, programın hazırlanması için tüm müdürlüklere en geç mayıs ayında çağrıda bulunur, ekim ayında program Belediye Meclisi'ne sunularak görüşülür.

Faaliyet Raporu, bir önceki yılın ocak-aralık aylarındaki belediye faaliyetlerinin yer aldığı rapordur, nisan ayı meclisine sunularak görüşülür.

Bütçe, belediyelerin gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına, hizmetlerin istenilen düzey ve kalitede gerçekleşmesine ve giderlere izin veren meclis kararıdır. Belediye bütçesi stratejik plandaki amaç ve hedeflerle ilişkilendirilir. Performans programının görüşülmesinin ardından bütçe de ilk kademe ve büyükşehir ilçe belediyelerinde ekim, büyükşehir, il, ilçe belediyelerinde ise kasım ayı meclis toplantısında görüşülür.

Belediye sınırları içinde çocuklar için oyun, spor, kültür, sanat, eğitim alanlarının nicelik ve nitelik olarak çocukların ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığı; çocukların ihtiyaçlarına denk düşecek şekilde ve katılımcı yöntemlerle oluşturup oluşturulmadığı; tüm çocukların bu imkanlara eşit şekilde erişip erişmediği; sürdürülen çalışmaların ne kadar hak temelli olduğu gibi bilgilerin izlenmesinde de sorumluluk alabilirsiniz. Bu aşamada belediye bünyesindeki Park Bahçeler Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü gibi ilgili müdürlüklerin çalışmalarının izlenmesi pratikteki duruma dair de yol gösterici olacaktır.

Bulduğunuz bölgedeki çocuk sayısı; mülteci, engelli gibi özel ihtiyaçlara sahip çocuk sayısı; genç ve okul öncesi popülasyonu; park, bahçe, oyun alanları, okul, kütüphane sayısı gibi bilgilere sahip olmanız belediye ile kuracağınız iletişimde izleme çalışmanızı kolaylaştırıcı faktörler olabilir.

Sivil toplum örgütleri ayrıca belediyelerden kentte yaşayan çocuklarla ilgili verilerin tutulmasını ve her türlü çalışmanın bu verilere dayandırılarak yapılmasını talep

edebilir; o bölgede yaşayan kendi hedef grubu ile ilgili niceliksel bilgileri konuyla ilgili hizmet üretmesi için belediyeyle paylaşabilir.

⇒ Eşitlik Birimleri

İçişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan bir genelge ile tüm kamu kurumları ve yerel yönetimlerde Eşitlik Birimleri ve Eşitlik Komisyonları kurulması zorunlu hale getirilmiştir. Ancak herhangi bir yaptırım olmadığı için Eşitlik Birimleri'nin kurulması ve çalışma ilkeleri o kurumun ve yöneticilerin inisiyatifi ile belirlenmektedir. Eşitlik Birimleri insan hakları perspektifiyle politika üretir ve

ŞİŞLİ BELEDİYESİ

"Kendimi Koruyorum, Haklarımı Koruyorum"

Bu oyun, 7-14 yaş arası tüm çocuklar, aileleri ve öğretmenleri için sahnelenmektedir.

TİYATRO GÖSTERİSİ

28 Ekim 2018, 13:30, Nâzım Hikmet Kültür Merkezi
03 Kasım 2018, 13:30, Nâzım Hikmet Kültür Merkezi
16 Kasım 2018, 16:00, Cemil Candacı Kent Kültür Merkezi
20 Kasım 2018, 16:00, Cemil Candacı Kent Kültür Merkezi

Yazar:
Volkan Dinç

Yöneten:
Serkan Budak

Mizik Düzenleme:
Kerem Memişoğlu

Oyuncular:
Volkan Dinç, Pelin Acar
Pınar Ünsal, Umut Aslan

ÜCRETSİZ

SİŞLİ BELEDİYESİ
Yayın Ortak Noktası

www.sisli.bel.tr

Bize Ulaşın
0212 708 8888

Tasarım: Şişli Belediyesi, 2018

bu politikaların kurumsal olarak benimsenmesi için faaliyet yürütür. Sivil toplum örgütleri ile iş birliği halinde çalışan Eşitlik Birimleri belediyelerin tüm grupları kapsayan politika ve hizmetler oluşturması; belediye hizmetlerinden nüfusun tümünün eşit şekilde yararlanması; tüm farklılıklar ve çeşitlilikleriyle kent sakinlerinin yönetime eşit katılımını artırılması, hassas grupların ihtiyaçlarının gözetilmesi; kurum içinde ve kentte ayrımcılıkla mücadele edilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması amacıyla çalışmalarını yürütür. Kadınlar, mülteciler, engelliler, gençler, LGBTİ+'lar gibi çocuklar da eşitlik birimlerinin ana çalışma konularından biridir. Eğer ikamet ettiğiniz bölgedeki belediyenin bir Eşitlik Birimi varsa danışmak, birlikte program geliştirmek ve etkili iş birlikleri için başvurabilirsiniz. Eğer bulunduğunuz bölgedeki belediyenin eşitlik birimi yoksa ya da çocuk çalışması yapmıyorsa, kurulmasını ve çocuk hakları için de çalışmasını talep edebilirsiniz.

⇒ Çocuk (Çalışmaları) Birimleri

Yerel yönetimler kentin ve kentlilerin ihtiyaçlarını esas alarak kendi teşkilat şemaları içinde özel çalışma birimleri oluşturabilirler. Çocuklar ile ilgili bilgi ve veri toplayacak, çocuk katılımı, çocuk algısı, çocukların kenti eşit kullanımı, kaynaklara eşit erişimi, çocuk istismarı ve ihmali ile mücadele gibi konularda politika ve hizmet modelleri ortaya koyacak bir birimin varlığı, çocuk hakları perspektifinin belediyenin kurumsal yapısı içinde yerleşmesini sağlayabilir.

Bu doğrultuda çalışacak bir birim, kurumun çocuk çalışmalarının tek bir noktadan koordinasyonlu şekilde sürdürülmesini sağlamanın yanında çocukların ve çocuk alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin kurum içinde bir muhatap bulmasını ve iş birliği geliştirebilmesini de kolaylaştıracaktır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2018

Sivil toplum örgütleri, odağına çocuk çalışmalarını alan bir birimin kurulması için belediyelere yönelik savunuculuk yürütebilir, belediyenin çocuk çalışmalarını, çocuk çalışmaları için ayrılan bütçeyi, hizmet kalitesini izleyebilir, çocukların kentte hakları ile görünür olması ve dezavantajlı çocukların kente katılımının sağlanması için proje geliştirebilirler.

Üstte: İzmir Büyükşehir Belediyesi Çocuk Hakları Birimi ile Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği'nin "Birarada Yaşam Atölyesi"

Sağda: İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2017

⇒ Kent Konseyleri Çocuk Meclisleri

Kent Konseyleri, İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak belediyelerin desteği ile 5393 sayılı Belediye Kanunu gereğince, hemşehrilerin bulunduğu kentte kararlara etkin katılmalarını, birlikte yaşama kültürünün geliştirilmesi ve çok aktörlü yönetim anlayışını sağlamak için kurulmuş yapılardır. Dezavantajlı gruplar açısından baktığımızda, sivil toplum örgütleri ve kentlilerin aktif rol almaları ile çocuklar, gençler, kadınlar, engelliler gibi özel ihtiyaçlara sahip grupların karar alma mekanizmalarına katılmalarını kolaylaştıran ve kentin bu grupların varlığı ile düzenlenmesi için yerel karar alıcılara yönelik savunuculuk ve iş birliği faaliyetleri yürüten sivil yapılar olarak da ifade edilebilir. Kent konseyleri görev alanındaki konularla ilgili meclis ve çalışma grupları kurulmasını sağlar; işleyiş yürütme kuruluna bağlı olarak meclis ve çalışma grupları üstünden sürdürülür.

Tasarım ve Çizim: Ceren Suntekin, 2019

Çocuk Meclisi, kent konseylerinde açılması zaruri meclislerden biridir. Ancak çocuk algısı, çocuk hakları alanında olsun olmasın herkesin kendinde söz söyleme hakkı bulduğu ve bazen iyi niyetle de olsa hak ihlallerine neden olduğu bir alandır. Çocuk Meclisi'nin bir "müsamereden", kurgudan, göstermelik bir işten ziyade çocukların kendilerini rahatlıkla ifade edebildikleri ve karar vericilere ulaşabildikleri bir mekanizma olarak tasarlanmasında yetişkinler destekleyici ve bürokratik düzen içinde yol açıcı rolde olabilirler. Yetişkinlerin "çocuklar için" niyetiyle onlara kulak

Tasarım ve Çizim: Ceren Suntekin, 2019

vermeme ya da onları bir birey olarak görmeme riskine karşı hak temelli çalışan çocuk örgütlerinin ve çocuk hakları aktivistlerinin “çocuklarla” çocuk hakları temelli çalışma deneyimlerini meclislere taşımaları gerekir.

5 İyi Örnekler

⇒ Çocuk Danışma Kurulu

Sarıyer Belediyesi 2018’de dönemin başkanının “Sarıyer’i çocuklarla yönetiyorum” ifadesinden yola çıkarak çocuk hakları alanında çalışan kurumlara iş birliğine başladı. Bu dönem Tarlabası Toplum Merkezi ile bir protokol imzalayan belediye, “Sarıyer Çocukların Belediyesi” isimli bir proje ile belediyede ve ilçede çocuk hakları uygulamalarının etkin bir şekilde sürmesi için bir program oluşturdu. Bu program, belediye personelinin çocuk algısı ve çocuk hakları konusunda farkındalık eğitimlerinin yanı sıra, belediyede çocuklarla doğrudan çalışan personelin çocuk hakları, çocuk koruma ve istismarla mücadele, toplumsal cinsiyet eşitliği gibi konularında derinlemesine eğitim almalarını da içeriyordu. Ayrıca Sarıyer Belediyesi’ne bağlı SAGEM’lerde (Sarıyer Çocuk ve Gençlik Merkezleri) çocuklardan oluşan bir danışma kurulu kurulması da sağlandı. Çocuklarla iki haftada bir toplanan kurul, 11 SAGEM’den 2 temsilci çocukla toplam 22 çocuktan oluşuyor. Bu kurul, toplanmaya başlamasının ardından hedef ve faaliyetlerinin çocuklar tarafından belirlendiği bir ilkeler broşürü hazırladı.

Başkanın ifadelerinin ve belediye vizyonunun takip edilmesi, çocuk hakları alanında güvenilir bir kurum olmak ve yapılan faaliyetlerin şeffaflığı, iletişime çok önceden

BİZE NASIL ULAŞABİLİRSİNİZ?

Size en yakında bulunan Sarıyer Belediyesi Gençlik Merkezi'ne gelebilir, bize sorunlarınızı, ihtiyaçlarınızı veya önerilerinizi iletebilirsiniz. Daha etkili bir erişim için çalışmaya devam ediyoruz, bizi takip edin.

BİZ DANIŞMA KURULUYUZ, ÇOCUKLARI SAVUNURUZ!
GÖKKUŞAĞI GİBİ RENKLİYİZ, HEPİMİZ BİRLİKTE GÜZELİZ!

SARIYER BELEDİYESİ ÇOCUK DANIŞMA KURULU

BİZ KİMİZ: Danışma kurulu, Sarıyer ilçesindeki '11 SAGEM'den gelen 22 temsilciden oluşur ve Sarıyer'deki tüm çocukların haklarını savunur.

AMACIMIZ: Danışma kurulu çocukların sorunlarını çözmek; çocukların sesini daha büyük kitlelere ulaştırmak ve çocuk hakları ile ilgili bilgilendirme yapmak için çalışır.

Tasarım: Sarıyer Belediyesi, 2019

başlanması ve bu iletişimlerin sonucunda oluşan bir iş birliği ile etkin bir çocuk kurulunun kurulması başarılıydı. Çocuk Danışma Kurulu halen belirli aralıklarla başkanla görüşmeye ve fikir alışverişine devam ediyor.

İLKELERİMİZ

1. Sadece çocuklardan oluşur.
2. Danışma kurulu, çocukların haklarını savunur.
3. Danışma kurulu, uluslararası çocuk hakları sözleşmeleri doğrultusunda çalışır.
4. Danışma kurulu, Sarıyer ilçesindeki çocuklar için fiziki alanları geliştirme amaçlar.
5. Danışma Kurulu, çocukların dikkate alınmayan sorunlarını tespit eder, gündeme taşır.
6. Bu sorunlara çözüm üretmek, ilgili makamlara düzenli rapor ileterek takibini yapmak amaçları içindedir.
7. Danışma kurulu, 2 hafta 1 kez (ayda iki kez) toplanır.
8. Danışma kuruluna seçilen her temsilci çalışmaya düzenli katılır.
9. Danışma kurulu görünürlüğünü sağlamak için dergi çıkarır.
10. Çocuk haklarını ve katılımını yaygınlaştırmaya hedefler. Bu hedef doğrultusunda etkinlik, eğitim, vb organize eder.
11. Çocuk hakları ve katılımını yaygınlaştırmak hedefiyle medya araç gereçleri üretir.
12. Etkili araçlarla ile yaptıkları çalışmalar diğer çocuklara sunar ve onlardan fikir alır.

GÖREV VE SORUMLULUKLARIMIZ

Temsilciler her çocukla eşittir. Çocukların sorunlarını ve ihtiyaçlarını iletmek temsilcinin görevidir.

- Temsilciler düzenli ve toplu çalışır; işbölümü yapar.
- Temsilciler iletişimde argo kullanmaz, eleştirilerini hakaret içermeyen yapar.
- Temsilciler diğer çocukların fikirlerine ve yeni fikirlerine her zaman açıktır.
- Çocuklarla ilgili sorunları anketlerle, röportajlarla, sokakta, parkta, okulda, çevrede, vb çocukların görüşlerini atarak belirler.
- Temsilciler, her çocuğu temsil eder, SAGEM dışında kalan Sarıyer ilçesindeki her çocuğa erişmeyi hedefler.

Tasarım: Sarıyer Belediyesi, 2019

⇒ Çocuk Hakları Masası

İzmit Büyükşehir Belediyesi tarafından 2012 yılında başlatılmış olan bu uygulama ile dezavantajlı çocuk ve aileleri için gerekli desteğin verilmesi ve çocuk işçiliği ile mücadelede ilgili yerlere yönlendirmeleri sağlanmaktadır. Bu birim aynı zamanda çocuğun faydasını gözeten projeleri desteklemektedir ve konuyla ilgili sivil toplum örgütleri ile çalışmalara açıktır.

⇒ Çocuk Anlatır Sen Dinle, İstismarı Önle

2018 yılında Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği desteği ile Şişli Belediyesi tarafından yürütülen bir kampanya olarak başlatılan çalışma ile cinsel istismarla mücadelede toplumda doğru bilinen yanlışlara dikkat çekilerek başta karar vericiler olmak üzere yetişkinler bu konuda sorumluluk almaya çağırılmıştır. Kampanya kapsamında belediye personeliyle başlanarak tüm ilçede “Çocukların Bedensel Söz Hakkı” eğitimleri yapıldı ve koruyucu önleyici çalışmaların yaygınlaşması

Tasarım ve Çizim: Ceren Suntekin, 2019

sağlandı. Sivil Toplum için Destek Vakfı'ndan 2019 yılında alınan hibe ile çalışmanın Şişli Belediyesi'nden sonra İstanbul'daki diğer ilçe belediyelerinde ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde de devam etmesi sağlandı.

⇒ Kent 95

Erken çocukluk gelişimi odağını kent planlaması ve yönetimine dahil etmek olarak tanımlanan Kent95, Hollanda menşeli uluslararası Bernard Van Leer Vakfı tarafından çocuk hakları bağlamında belediyelerin kapasitelerini

Fotoğraf: Emre Dörter, 2019

geliştirmek ve erken çocukluk konusunu yerel yönetimlerin gündemine taşımak için yürüttüğü bir programdır.

Program İstanbul95 adıyla Türkiye’de İstanbul’a odaklanır; Sultangazi, Maltepe, Sarıyer ve Beyoğlu Belediyeleri’nde ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nde çalışma yürütmektedir. Çocuk hakları alanında çalışan bir sivil toplum örgütü ve belediye iş birliğine iyi örneklerden biri olan Kent95 programı ile Maltepe Belediyesi iş birliği ile çocuklara ve ailelerine yönelik parklar ve sokaklar planlarken üç yaşında bir çocuğun boyundan kenti tasarlama fırsatı sunmaktadır. Ayrıca program kapsamında İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Superpool, İstanbul Gönüllüleri, Bernard Van Leer Vakfı desteği ile her çocuk için her alanda hop diye kurulan kalkan oyun alanları kurgulanmaktadır.

Çizim: Aslı Alpar

Kaynaklar

- ◊ <https://cinselsiddetlemucadele.org/projeler/cocuklarin-bedensel-soz-haklari-egitici-egitimi/>
- ◊ <https://bernardvanleer.org/tr/country/turkey/>
- ◊ <https://www.superpool.org/work/zumrutevler-square-interim-implementation>
- ◊ <http://bianet.org/bianet/toplum/227868-hop-kuruldu-hop-kalkti-cocuklar-icin-seyyar-oyun-parki>
- ◊ <https://sariyer.bel.tr/Haber/%22haklarimiza-saygi-duyulsun-istiyoruz%22/108>
- ◊ <http://www.tarlabasi.org/docs/ttm-2019-faaliyet-raporu-web.pdf>
- ◊ http://cocuk.bilgi.edu.tr/wp-content/uploads/2020/02/Ortaokullarda_Cocuklarla_Calisan_Merkezlere_Cocuk_HaklariUygulamalari_Ogretmen_Kilavuzu.pdf
- ◊ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050713-6.htm>
- ◊ www.gencesler.org “Yerel Yönetimlerde Çocuk Hakları Yaklaşımı ile Karar Almak”
- ◊ http://www.sp.gov.tr/upload/xSpKutuphane/files/2nABM+Belediyeler_Icin_Stratejik_Planlama_Rehberi.pdf
- ◊ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=10687&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- ◊ <https://www.sisli.bel.tr/uploads/files/2020/6/637280864082952182-%C5%9Ei%C5%9Fli-Belediyesi-2020-2024-Stratejik-Plani.pdf>

ÇOCUK HAKLARI ALANINDA ÇALIŞAN
SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ İÇİN
YEREL SAVUNUCULUK REHBERİ

www.yereliz.org

@ info@yereliz.org

f [yereliz.biz](https://www.yereliz.biz)

t [YERELİZderneji](https://www.yerelizderneji.org)